

การกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG
Good Corporate Governance and Tax Planning of Companies Listed on the Stock
Exchange of Thailand, SETESG Index Group

พรชัย วีระนันทาเวทย์¹, ธัญญธณภรณ์ อานันต์ปัญญาชิต^{2*} และรวี กลางประพันธ์³
Phornchai Weerananthawet¹, Thanthanaphon Ananpanyachat^{2*} and Ravi Klangraphan³

^{1,2,3}คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
^{1,2,3}Faculty of Business Administration and Management, Ubon Ratchathani Rajabhat University
*Corresponding Author E-mail: Thanthanaphon.a@ubru.ac.th

Received: Nov, 19 2025; Revised: Dec 18, 2025; Accepted: Dec 22, 2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG โดยรวบรวมข้อมูลรายงานทางการเงินจากงบการเงิน รายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และรายงานประจำปีของบริษัทจากเว็บไซต์บริษัทและเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวนทั้งสิ้น 99 บริษัท เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง ปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2566 เพื่อทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามากที่สุด และค่าน้อยที่สุด และการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน

ผลการวิจัย พบว่า

1) บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG มีโครงสร้างการกำกับดูแลที่เข้มแข็งผ่านกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลและการทำงานเชิงรุกของคณะกรรมการ ส่งผลให้ระบบควบคุมภายในมีความรัดกุม เอื้อต่อการวางแผนภาษีที่เน้นประสิทธิภาพและความโปร่งใส โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อสร้างมูลค่าที่ยั่งยืนให้แก่องค์กร

2) การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) แต่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการวางแผนภาษีที่วัดจากอัตราภาษีนิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) โดยพบว่าจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพ ขณะที่ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกล่าวคือ บริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ส่วนตัวแปรอื่นๆ เช่น ความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการบริษัทจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัท และความเสียหายทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์ที่สำคัญกับการวางแผนภาษี

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการที่ดี การวางแผนภาษี ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG

Abstract

This research examines Good Corporate Governance and Tax Planning of Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand, SETESG Index Group. The objectives of this study are: 1) to investigate the context of corporate governance and tax planning of listed companies in the SETESG Index, and 2) to analyze the relationship between corporate governance mechanisms and tax planning strategies of these firms. By collecting financial report information from financial statements Certified Public Accountant's Report and 56-1 one report from the company website and the Stock Exchange of Thailand website. The sample group used in the study has complete information, a total of 99 companies collected data between 2020 and 2024 for statistical analysis. Descriptive includes mean standard deviation maximum and minimum, and inferential statistical analysis, including analysis of Pearson Correlations and analysis of Multiple Regression.

The findings revealed that

1) Companies listed on the Stock Exchange of Thailand, SETESG index have a strong governance structure through checks and balances mechanisms and proactive board work. This results in rigorous internal control systems, facilitating tax planning that emphasizes efficiency and transparency. Focusing on the management of legally compliant tax benefits to create sustainable value for the organization.

2) Good corporate governance does not have a statistically significant relationship with tax planning as measured by the effective tax rate (ETR). However, there is a significant relationship with tax planning as measured by the tax-to-total-asset ratio (TAX/ASSET). It was found that the frequency of board meetings has a positive relationship with efficient tax planning, while the size of the company has an inverse relationship, meaning that larger companies tend to have more efficient tax planning. Other variables, such as the independence of the board chairman, the size of the board of directors, the frequency of audit committee meetings, and financial risk, do not show a significant relationship with tax planning.

Keywords: Good corporate governance, Tax planning, Companies Listed on the Stock Exchange of Thailand SETESG Index Group

บทนำ

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเนื่องจากเป็นแหล่งระดมทุนจากประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกิจการผ่านการถือหุ้น อย่างไรก็ตามการที่ผู้ถือหุ้นไม่ได้เป็นบุคคลที่บริหารจัดการกิจการเองผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของกิจการที่ทำหน้าที่วางแผนกลยุทธ์ กำหนดนโยบายการดำเนินงาน ดังนั้น การบริหารจัดการการดำเนินงานต่าง ๆ นั้นจึงตกเป็นหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งอาจเป็นผลทำให้เกิดปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้ถือหุ้นรายย่อย กับผู้บริหาร รวมถึงปัญหาที่ผู้บริหารอาจใช้ตำแหน่งและอำนาจเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งส่งผลให้มูลค่าของกิจการและผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นลดลง การกำกับดูแลกิจการที่ดีจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของบริษัทเพื่อให้มั่นใจว่ากิจการจะดำเนินไปเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและเพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ถือหุ้นสามารถเข้าถึงข้อมูลของบริษัทและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่สำคัญได้อย่างอิสระ (วิภา อ่องรบ, 2564)

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจที่ไม่แน่นอนและการแข่งขันทางธุรกิจที่สูงทำให้บริษัทต่างๆ ต้องหากลยุทธ์ในการเพิ่มผลกำไร และลดค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล บริษัทจึงต้องมีการวางแผนภาษีเพื่อบริหารจัดการค่าใช้จ่ายนี้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย การวางแผนภาษีมีเป้าหมายเพื่อให้บริษัทสามารถลดภาระภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่กำหนดในกฎหมาย เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินปันผลตามมาตรา 65 ทวิ (10) ของประมวลรัษฎากร การใช้สิทธิในการหักภาษีเงินได้นิติบุคคลที่จ่ายไปในต่างประเทศหรือการนำผลขาดทุนสุทธิทางภาษีมามากเป็นรายจ่าย การวางแผนภาษีที่ดีสามารถช่วยให้บริษัทมีต้นทุนการดำเนินงานที่ลดลง ส่งผลให้กำไรสูงขึ้น และมูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้น สัตยา ตันจันทร์พงศ์ (2561) ซึ่งอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) และอัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) เป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาการวางแผนภาษีในบริบทของการกำกับดูแลกิจการ โดย ETR เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงอัตราภาษีที่บริษัทจ่ายจริงเมื่อเปรียบเทียบกับกำไรก่อนหักภาษี ช่วยให้เห็นถึงแนวทางการจัดการภาษีขององค์กร หากบริษัทมี ETR ต่ำกว่าอัตราภาษีทางกฎหมาย แสดงว่ามีการใช้กลยุทธ์ลดภาระภาษีอย่างมีความรับผิดชอบ ในขณะที่ TAX/ASSET แสดงถึงภาระภาษีที่บริษัทจ่ายเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวม ซึ่งช่วยให้เห็นการบริหารจัดการภาษี ในเชิงทรัพยากรตัวชี้วัดทั้งสองนี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์กลยุทธ์การวางแผนภาษีที่โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ช่วยให้สามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดี และการจัดการภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บริษัทสามารถสร้างมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว และลดความเสี่ยงจากการตรวจสอบหรือข้อขัดแย้งทางกฎหมายในอนาคต (สุชาติ ศรีสกลกิจ, 2558)

ดัชนี SETESG (SETESG) เป็นดัชนีที่สะท้อนราคาหุ้นของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Environment) สังคม (Social) และบรรษัทภิบาล (Governance) กลุ่มบริษัทที่อยู่ในดัชนีนี้มีคุณสมบัติเด่นด้านความโปร่งใส การกำกับดูแลกิจการ และความยั่งยืนทางธุรกิจ ซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสขององค์กรเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการวางแผนภาษีที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักจริยธรรมทางธุรกิจ และสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับนักลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล และบริษัทในการปรับปรุงระบบธรรมาภิบาลและการบริหารภาษีเพื่อความยั่งยืนขององค์กร ซึ่งการศึกษานี้ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยรวบรวมข้อมูลด้านโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท การตรวจสอบภายใน นโยบายธรรมาภิบาล และข้อมูลภาษีจากรายงานประจำปีและรายงานความยั่งยืน (Sustainability Report) ของแต่ละบริษัท ผลการวิเคราะห์พบว่า บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีแนวโน้มวางแผนภาษีอย่างโปร่งใสและเชิงอนุรักษ์นิยม ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างธรรมาภิบาลกับการปฏิบัติด้านภาษี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2568)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสนใจในการศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG โดยศึกษาการกำกับดูแลที่ดีใน 4 ด้าน ได้แก่ ความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทและจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบ และวางแผนภาษี เพื่อเป็นเครื่องมือร่วมที่ช่วยเพิ่มความโปร่งใส ประสิทธิภาพ และความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว โดยเฉพาะสำหรับบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (อรพินท์ วงศ์ก่อและ รัชนิกร วรรณสถิตย์, 2565)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาบริบทของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG

การทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับความรู้พื้นฐานในการวิจัยและพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการอธิบายว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีถือเป็นกลไกสำคัญในการลดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างฝ่ายบริหาร (ตัวแทน) และผู้ถือหุ้น (ตัวการ) Jensen and Meckling (1976) ซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจด้านการวางแผนภาษีที่แตกต่าง การศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า เมื่อบริษัทมีกลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็ง เช่น คณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระ การเปิดเผยข้อมูลที่โปร่งใส และการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียจะส่งผลให้การวางแผนภาษีเป็นไปอย่างรอบคอบ มีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าที่ยั่งยืนให้แก่ผู้ถือหุ้นในระยะยาวมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ทางภาษีที่มีความเสี่ยงสูงในระยะสั้น ผลการศึกษาเชิงแนวคิดนี้ต่อยอดถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการในฐานะเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่ช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบและความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาษีขององค์กร

2. ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียเป็นมุมมองทุนนิยมที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยธุรกิจหรือบริษัทกับลูกค้า ผู้ขาย พนักงาน นักลงทุน ชุมชน และอื่น ๆ ที่มีส่วนได้เสียในองค์กรนั้น ทฤษฎีนี้อธิบายว่าบริษัทควรสร้างมูลค่าให้กับผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมิใช่เน้นตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้นเท่านั้น หลักการของผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร ยังมีผลอย่างยิ่งต่อการนิยามหน้าที่งานของคณะกรรมการของประสงค์ Freeman and Reed (1983) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย ช่วยให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้นว่าการตัดสินใจด้านภาษีเป็นผลลัพธ์ของระหว่างแรงผลักดันภายในองค์กรและความรับผิดชอบต่อสังคมภายนอก โดยมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีเป็นกลไกสำคัญในการหาจุดสมดุลที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าที่ยั่งยืนให้แก่องค์กรและผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างแท้จริง

3. แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล หมายถึง ระบบและกระบวนการบริหารจัดการองค์กรที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย องค์กรประกอบสำคัญ ได้แก่ โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท ความเป็นอิสระของกรรมการตรวจสอบ ความถี่การประชุม และการเปิดเผยข้อมูลในบริบทของบริษัทจดทะเบียนไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลองค์กรเพื่อส่งเสริมให้บริษัทดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบ โปร่งใส และยั่งยืน ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการภายในและการปฏิบัติด้านภาษี (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2568)

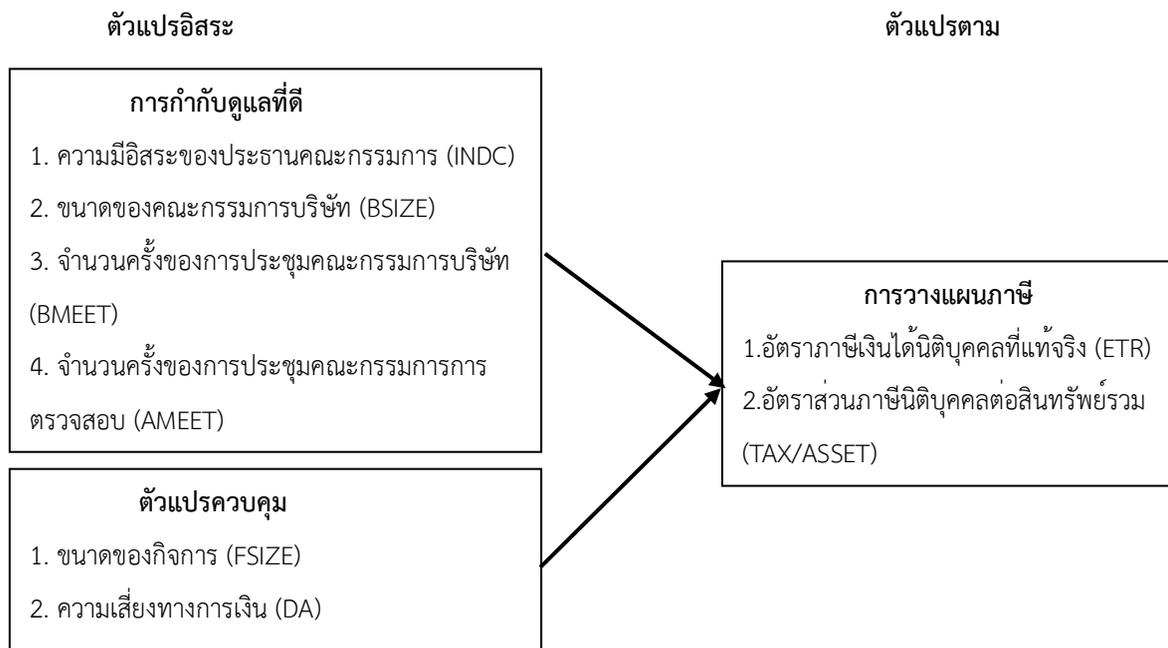
4. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภาษี หมายถึง การใช้กลยุทธ์ทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อให้ ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล (Income Tax Expense) ลดลง การทำให้กำไรทางภาษีสลดลง โดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี (Book - Tax Nonconforming Tax Planning) หรือการทำให้กำไรทางภาษีสลดลงโดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เกิดการเสียภาษีอากรโดยถูกต้อง ครบถ้วนและจำนวนน้อยที่สุดโดยไม่อาศัยการหลีกเลี่ยงภาษีอากร และเพื่อใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเติบโตของกิจการเช่นกัน ซึ่งจากที่สรุปมาแสดงให้เห็นถึงมุมมองของการวางแผนทางภาษีใน 3 มุมมอง ได้แก่ การวางแผนทางภาษีช่วยให้เสียภาษีน้อยลง การวางแผนทางภาษีช่วยให้ไม่กระทำ ความผิดต่อกฎหมายภาษี และการวางแผนทางภาษี จะช่วยให้สามารถใช้ประโยชน์ด้านการลดหย่อนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากงานวิจัยในอดีต ได้แก่ สุชาติ ศรีสกลกิจ (2558) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET 100 ผลการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่ได้มีผลต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้กลยุทธ์ในการวางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจทำให้มีภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายต่ำกว่าภาษีเงินได้ที่คำนวณจากกำไรสุทธิตามหลักการบัญชี ทำให้อัตรากำไรเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) มีค่าต่ำกว่าซึ่งผลกระทบดังกล่าวไม่ได้ มาจากการวางแผนภาษี และสอดคล้องกับบทพินิจ วงศ์ก่อ และรัชนิกร วรรณสถิตย์ (2565) พบว่า บริษัทที่มีระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีแนวโน้มใช้กลยุทธ์วางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีอัตรากำไรที่แท้จริงสูงกว่าบริษัทที่มีธรรมาภิบาลต่ำ ผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าธรรมาภิบาลที่ดีช่วยส่งเสริมการดำเนินงานที่โปร่งใส

และลดความเสี่ยงด้านภาษีของบริษัทในทำนองเดียวกันงานของ Ruengpoo et al. (2025) ศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้าน ESG มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีเชิงรุก บริษัทที่เปิดเผยข้อมูล ESG มากมักมีพฤติกรรมการเสียภาษีอย่างรับผิดชอบมากกว่า และการดำเนินงานด้าน ESG ยังส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพทางการเงินขององค์กรอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจตามหลักธรรมาภิบาลและความยั่งยืนไม่ได้เพียงช่วยลดความเสี่ยงทางภาษีเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและความเชื่อมั่นในระยะยาว และงานของ เจนจิรา ศรีประไพ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ งานวิจัยระบุว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กเมื่อวัดค่าด้วย Tobin's Q เนื่องจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่อาจมีกลยุทธ์ทางภาษีที่มีความหลากหลายและซับซ้อนกว่าบริษัทขนาดเล็กรวมถึงความเสี่ยงด้านนโยบายภาษีที่น้อยกว่าบริษัทขนาดเล็ก

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น งานวิจัยนี้ได้พัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐาน ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H1: การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อต้องการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มดัชนี SETESG จำนวน 114 บริษัท ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินจำนวน 15 บริษัท จึงเหลือจำนวนบริษัททั้งหมด จำนวน 99 บริษัท โดยเก็บข้อมูล เป็นระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2564 ถึง 2566 จำนวน 297 firm-year (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2568)

ตารางที่ 1 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG ยกเว้นบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ระหว่างปี พ.ศ. 2564 ถึง 2566

บริษัท	จำนวน
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG	114
หัก บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน	15
รวม	99

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบบันทึกข้อมูลโดยผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี ซึ่งการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งวัดจากความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทและจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ การวางแผนภาษี วัดจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริงและอัตราส่วนภาษีนิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG จากรายงานประจำปี (Annual Report) และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 one report)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ตั้งแต่ปี 2564-2566 โดยแหล่งที่เก็บข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลจากรายงานประจำปี (Annual Report) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในเว็บไซต์ของบริษัท
2. แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีและรายงานประจำปี (แบบ 56-1 one report) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (www.set.or.th) และเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (www.sec.or.th) และเว็บไซต์ของบริษัท
3. เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยกำหนด ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ 95% มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเกณฑ์ในการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานในการวิจัย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เช่น ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าน้อยที่สุด (Minimum) เพื่ออธิบายหรือบรรยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเบื้องต้น เพื่อให้ทราบลักษณะโดยทั่วไปของตัวแปร
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นการนำข้อมูลทุติยภูมิของตัวแปรมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด โดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในหาค่าทางสถิติที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้สถิติการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis)

โดยสมการที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานของการหาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้รูปแบบจำลองในการทดสอบ 2 รูปแบบ ดังนี้

$$ETR = a + \beta_1 INDC + \beta_2 BSIZE + \beta_3 BMEET + \beta_4 AMEET + \beta_5 FSIZE + \beta_6 Lev + e$$

$$TAX/ASSET = a + \beta_1 INDC + \beta_2 BSIZE + \beta_3 BMEET + \beta_4 AMEET + \beta_5 FSIZE + \beta_6 Lev + e$$

โดยที่ ETR	คือ	อัตรารายได้เงินได้บุคคลที่แท้จริง
TAX/ASSET	คือ	อัตรารายได้บุคคลต่อสินทรัพย์รวม
INDC	คือ	ความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ
BSIZE	คือ	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท
BMEET	คือ	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัท
AMEET	คือ	จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบ
FSIZE	คือ	ขนาดกิจการ
LEV	คือ	อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามากที่สุดและค่าน้อยที่สุดของข้อมูลทั่วไปของตัวอย่าง

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่ามากที่สุด (Max)	ค่าน้อยที่สุด (Min)
INDC	1.000	0.000	1.000	1.000
BSIZE	11.530	2.739	20.000	6.000
BMEET	8.970	3.750	23.000	3.000
AMEET	6.880	3.352	20.000	2.000
ETR	0.147	0.464	3.910	-5.620
TAX/ASSET	0.017	0.057	0.820	-0.010
FSIZE	24.176	1.797	29.600	19.300
LEV	0.515	0.236	2.690	0.000

จากตารางที่ 1 พบว่า ความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ มีค่าเฉลี่ย 1.000 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.000 มีค่ามากที่สุดคือ 1.000 และค่าน้อยที่สุดคือ 1.000 ขนาดของคณะกรรมการบริษัท มีค่าเฉลี่ย 11.530 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.739 มีค่ามากที่สุด

คือ 20.000 และค่าน้อยที่สุด คือ 6.000 จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัท มีค่าเฉลี่ย 8.970 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.750 มีค่ามากที่สุด คือ 23.000 และค่าน้อยที่สุด คือ 3.000 จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบ มีค่าเฉลี่ย 6.880 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.352 มีค่ามากที่สุด คือ 20.000 และค่าน้อยที่สุด คือ 2.000 ส่วนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง มีค่าเฉลี่ย 0.147 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.464 มีค่ามากที่สุด คือ 3.910 และค่าน้อยที่สุด คือ -5.620 อัตราภาษีนิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ย 0.017 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.057 มีค่ามากที่สุด คือ 0.820 และค่าน้อยที่สุด คือ -0.010 ขนาดของกิจการ มีค่าเฉลี่ย 24.176 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.797 มีค่ามากที่สุด คือ 29.600 และค่าน้อยที่สุด คือ 19.300 ความเสี่ยงทางการเงิน มีค่าเฉลี่ย 0.515 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.236 มีค่ามากที่สุด คือ 2.690 และค่าน้อยที่สุด คือ 0.000

โดยการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น พบว่าตัวแปรความมีอิสระของประธานคณะกรรมการ มีค่าเป็น 1 ในทุกหน่วยตัวอย่าง ซึ่งหมายความว่าไม่มีความแปรปรวน งานวิจัยนี้จึงตัดตัวแปรดังกล่าวออกจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน นำเสนอเพียงแคข้อมูลพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษี โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวด้วยตารางเมตริกสหสัมพันธ์ ด้วยวิธี Pearson Correlation

	BSIZE	BMEET	AMEET	FSIZE	DA
BSIZE	1	0.291**	0.371**	0.256**	0.124*
BMEET		1	0.650**	0.313**	0.100
AMEET			1	0.356**	0.174**
FSIZE				1	0.028
LEV					1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า พบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีปัญหาความสัมพันธ์กันสูง เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทุกคู่มีค่าระหว่าง 0.028 – 0.650 โดยตัวแปรอิสระคู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด คือ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัท กับจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.650 ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity หรือปัญหาความสัมพันธ์สูงระหว่างตัวแปรอิสระในแบบจำลองการถดถอย

หลังจากทดสอบข้อตกลงตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอยแล้วจึงทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษี ด้วยการใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีผลการศึกษาดังแสดงในตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression) ของความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ
ที่ดีต่อการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR)

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	-0.152	0.374		-0.405	0.686
BSIZE	0.002	0.011	0.011	0.180	0.857
BMEET	-0.018	0.010	-0.148	-1.933	0.054
AMEET	0.027	0.011	0.196	2.437*	0.015
FSIZE	0.010	0.016	0.040	0.643	0.521
LEV	0.004	0.116	0.002	0.032	0.974
R = 0.165 R ² = 0.027 R ² adj. = 0.011 df= 5 F = 1.629 SE.est = 0.462 p-value=0.152					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของตัวแปรตามได้ร้อยละ 0.011 (F = 1.629 p - value = 0.152) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าคลาดเคลื่อนในการทำนาย เท่ากับ 0.462

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงซ้อน (Multiple Regression) ของความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ
ที่ดีต่อการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET)

ตัวแปร	B	SE	Beta	t	p-value
ค่าคงที่ (Constant)	0.175	0.044		3.928	0.000
BSIZE	0.001	0.001	0.054	0.888	0.375
BMEET	0.003	0.001	0.198	2.692*	0.008
AMEET	0.002	0.001	0.123	1.600	0.111
FSIZE	-0.009	0.002	-0.267	-4.424*	0.000
LEV	-0.011	0.014	-0.045	-0.795	0.427
R = 0.329 R ² = 0.108 R ² adj. = 0.073 df= 8 F = 7.068 SE.est = 0.054 p-value= 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของตัวแปรตามได้ร้อยละ 0.073 (F = 7.068 p - value = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าคลาดเคลื่อนในการทำนาย เท่ากับ 0.054 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร พบว่า จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท และขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) (Beta = 0.198, -0.267)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาบริบทของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG พบว่า ประธานคณะกรรมการบริษัทกลุ่มดัชนี SETESG มีการบริหารงานที่เป็นอิสระจากกรรมการผู้จัดการ มีจำนวนคณะกรรมการเฉลี่ย 12 คน จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการเฉลี่ย 9 ครั้ง และจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบเฉลี่ย 7 ครั้ง ส่วนอัตราภาษีที่แท้จริงเฉลี่ยร้อยละ 14.7 และอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยร้อยละ 1.70 ซึ่งจะเห็นได้ว่าบริษัทกลุ่ม SETESG มีโครงสร้างการกำกับดูแลที่เข้มแข็งผ่านกลไกการตรวจสอบถ่วงดุล และการทำงานเชิงรุกของคณะกรรมการ ส่งผลให้ระบบควบคุมภายในมีความรัดกุม เอื้อต่อการวางแผนภาษีที่เน้นประสิทธิภาพและความโปร่งใส โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อสร้างมูลค่าที่ยั่งยืนให้แก่องค์กร

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีที่แท้จริง ในขณะที่การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม โดยที่จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัท มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งหมายความว่า เมื่อคณะกรรมการประชุมบ่อยขึ้นอาจแสดงถึงการกำกับดูแลที่เข้มงวดมากขึ้น ซึ่งอาจช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินการวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ บริษัทขนาดใหญ่มีแนวโน้มที่จะมีการวางแผนภาษีที่มีประสิทธิภาพกว่า ส่งผลให้ม้อัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ต่ำกว่าในขณะที่บริษัทขนาดเล็กมักขาดทรัพยากร และโอกาสในการลดภาระภาษีส่งผลให้อัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าบริษัทขนาดใหญ่ ส่วนขนาดของคณะกรรมการบริษัทจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีโดยอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาบริบทของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG พบว่า ประธานคณะกรรมการบริษัทกลุ่มดัชนี SETESG มีการบริหารงานที่เป็นอิสระจากกรรมการผู้จัดการ และขนาดของคณะกรรมการที่มีความหลากหลายขององค์ความรู้เมื่อควบรวมกับ จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทที่สม่ำเสมอจะสะท้อนถึงความมุ่งมั่นและความเพียรพยายาม (Diligence) ของบอร์ดในการสอดส่องดูแลกิจการ การประชุมที่บ่อยครั้งเปิดโอกาสให้เกิดการตั้งคำถามและวิพากษ์กลยุทธ์ทางภาษีอย่างละเอียดถี่ถ้วนทำให้การวางแผนภาษีของบริษัทในกลุ่ม SETESG ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของฝ่ายบัญชีแต่เป็นวาระระดับนโยบายที่ต้องสอดคล้องกับทิศทางความยั่งยืนขององค์กร จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการการตรวจสอบ คือตัวแปรที่สะท้อนถึงความรัดกุมในการควบคุมภายในอย่างชัดเจนที่สุด ผลการศึกษาบ่งชี้ว่ายิ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีปฏิสัมพันธ์และหารือกันบ่อยครั้ง ระดับการวางแผนภาษีหรือการพยายามหลีกเลี่ยงภาษีลดลงอย่างมีนัยสำคัญเนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบทำหน้าที่ในการคัดกรองความถูกต้องโปร่งใสทำให้การวางแผนภาษีมีประสิทธิภาพ

2. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลที่ดีและการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนี SETESG ผลการศึกษา พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของตัวแปรตามได้ร้อยละ 0.011 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีค่าคลาดเคลื่อนในการทำงาน เท่ากับ 0.462 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุชาติ ศรีสกลกิจ (2558) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทย SET 100 ผลการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่ได้มีผลต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้กลยุทธ์ในการวางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อาจทำให้มีภาษีเงินได้ที่ต้องจ่ายต่ำกว่าภาษีเงินได้ที่คำนวณจากกำไรสุทธิตามหลักการบัญชี ทำให้อัตรารายได้เงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) มีค่าต่ำกว่าซึ่งผลกระทบดังกล่าว ไม่ได้มาจากการวางแผนภาษี

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตรารายได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตรารายได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) โดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนรวมของตัวแปรตามได้ ร้อยละ 0.093 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละตัวแปร พบว่า จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัทกับขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตรารายได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) โดยจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการวางแผนภาษีที่วัดโดยอัตรารายได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ซึ่งหมายความว่าเมื่อคณะกรรมการประชุมบ่อยขึ้นอาจแสดงถึงการกำกับดูแลที่เข้มงวดมากขึ้นซึ่งอาจช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินการวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Richardson, Taylor, and Lanis (2013) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการวางแผนภาษีผลพบว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการที่มี การจัดประชุมบ่อยครั้งมีแนวโน้มที่จะลดการใช้กลยุทธ์ทางภาษีที่มีความเสี่ยงซึ่งบ่งบอกว่าการกำกับดูแลที่เข้มงวดมีบทบาทในการลดพฤติกรรมการวางแผนภาษีที่อาจเสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบหรือเกิดปัญหากับกฎหมายภาษีหรืองานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตยา ตันจันทรพงศ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพล ของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่มีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยปี 2554 พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและทางภาษีลดลง ทั้งนี้ บริษัทที่มีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพียงบางส่วน ผู้บริหารจะใช้วิธีการที่มีความเสี่ยงในการจัดหาเงินทุน และสนับสนุนให้มีการหลบหนีภาษี แต่เมื่อบริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงจากการจัดหาเงินทุนและลดการหลบหนีภาษีได้ ซึ่งสอดคล้องกับบอร์พินท์ วงศ์ก่อและ รัชนิกร วรรณสถิตย์ (2565) พบว่า บริษัทที่มีระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีแนวโน้มใช้กลยุทธ์วางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีอัตรารายได้ที่แท้จริงสูงกว่าบริษัทที่มีธรรมาภิบาลต่ำ ผลการศึกษา ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าธรรมาภิบาลที่ดีช่วยส่งเสริมการดำเนินงานที่โปร่งใสและลดความเสี่ยงด้านภาษีของบริษัทและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนจิรา ศรีประไพ (2564) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ งานวิจัยระบุว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กเมื่อวัดค่าด้วย Tobin's Q เนื่องจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่อาจมีกลยุทธ์ทางภาษีที่มีความหลากหลายและซับซ้อนกว่าบริษัทขนาดเล็กรวมถึงความเสี่ยงด้านนโยบายภาษีที่น้อยกว่าบริษัทขนาดเล็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งนี้

1.1 คณะกรรมการมีขนาดเฉลี่ย 12 ท่าน และมีการประชุมบ่อยครั้ง (เฉลี่ย 9 ครั้ง/ปี) สะท้อนถึงความตื่นตัว คณะกรรมการไม่ได้มีชื่อไว้เพียงระดับบาร์มี แต่มีการหารือแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งความถี่ระดับนี้ช่วยให้เกิดการกลั่นกรองกลยุทธ์ทางภาษีที่รอบคอบ รัดกุม และคำนึงถึงความเสี่ยงรอบด้านก่อนนำไปปฏิบัติ

1.2 อัตรารายได้ที่แท้จริง (ETR) และอัตรารายได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าอัตรารายได้นิติบุคคลตามกฎหมายแสดงให้เห็นว่าบริษัทฯ มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น BOI หรือสิทธิประโยชน์ด้าน R&D/Green Investment ซึ่งสอดคล้องกับการเป็นบริษัท ESG ที่มักได้แรงจูงใจทางภาษีจากรัฐ ไม่ใช่เกิดจากการหลบเลี่ยงภาษี แต่เกิดจากการบริหารจัดการสิทธิประโยชน์ที่รัฐมอบให้เพื่อสนับสนุนความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

2.1 ปัจจุบันอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) และอัตราภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ถูกใช้เป็นตัวชี้วัดสำคัญ แต่ในการวิจัยอนาคตควรพิจารณาการใช้ตัวชี้วัดเพิ่มเติม ที่สะท้อนถึงกลยุทธ์การวางแผนภาษีที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การศึกษาผลกระทบจากการวางโครงสร้างทางภาษีระหว่างประเทศ หรือการวิเคราะห์การใช้ที่หลบภาษี (tax havens) ซึ่งอาจแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความโปร่งใสในแง่ภาษี ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 การกำกับดูแลกิจการที่ดีอาจมีผลที่ต่างกันไปในบริบทของอุตสาหกรรมหรือประเทศที่ต่างกัน งานวิจัยในอนาคตควรศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ ในอุตสาหกรรมเฉพาะ เช่น การเงิน เทคโนโลยี หรืออุตสาหกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับวางแผนภาษีมากขึ้น นอกจากนี้ ควรขยายการศึกษาไปยังประเทศที่มีระบบภาษีและกฎหมาย การกำกับดูแลที่ต่างกัน เพื่อดูว่าความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลและการวางแผนภาษี มีความแตกต่างอย่างไรในบริบทสากล

เอกสารอ้างอิง

- เจนจิรา ศรีประไพ. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. [การค้นคว้าอิสระชั้นมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:271245
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2568, 16 มิถุนายน). รายชื่อหลักทรัพย์ในการคำนวณดัชนี SETESG. <https://www.set.or.th/th/market/information/securities-list/constituents-list-setesg>
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2568). การกำกับดูแลกิจการที่ดี. <https://www.set.or.th/th/about/overview/cg>
- วิภา อ่องรบ. (2564). ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการและความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อผลตอบแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต].
<https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Wipa.Ong.pdf>
- สุชาดา ศรีสกลกิจ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:93790
- สัตยา ตันจันทรพงศ์. (2561). ผลกระทบของการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคลกับมูลค่ากิจการ : หลักฐานเชิงประจักษ์จากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาศาสตร์การจัดการสมัยใหม่*, 11(2), 42-57.
- อรพินท์ วงศ์ก่อ และรัชนิกร วรรณสถิตย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัยพิษณุพนธ์ มหวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 17(3), 73 - 86
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305-360.
- Freeman, R. E., & Reed, D. L. (1983). Stockholders and Stakeholders: A New Perspective on Corporate Governance. *California Management Review*, 25(3), 88-106.
- Richardson G., Taylor S. & Lanis R. (2013). Corporate governance and tax planning: Evidence from Australia. *Journal of Business Finance & Accounting*, 40(1-2), 193-225.

Ruengpoo, S., Charoenkitthanalap, S., Dampitakse, K., Phoprachak, D., & Putthidech, A. (2025). ESG disclosure, tax planning, and operational efficiency: Evidence from Thailand's listed companies. *Asian Interdisciplinary and Sustainability Review*, 14(2), 1-12.

